

El piano | Eva Piquer | Actualitzat el 09/04/2014 a les 17:38

Aprendre a parar els peus al mite

Lluís Llach diu que si fa set anys hagués sabut què passaria al país, no hauria deixat de cantar

Lluís Llach i Albert Om van mantenir una conversa relaxada sobre els aprenentatges vitals. Foto: El Terrat

Som esclaus del "no n'hi ha per tant". Ai de qui sobresurti una mica: toparà amb una tribu creixent de militants del nonhiapertant disposats a brandar el seu lema de capçalera. Això és així: som molts buscant el nostre lloc en un racó de món petit, des de dalt d'un campanar sempre es pot veure el campanar veí i massa gent d'estatura estàndard intenta ser més alta tallant el cap als altres.

Quan les circumstàncies s'alien i algú es converteix en un mite, els del nonhiapertant s'esquincen les vestidures de cotó reciclat. I el pobre mite, què? Ha de ser fotut saber-te un referent i continuar-se espolsant les lleganyes cada matí. "En una situació tan privilegiada com la meua, no perdre el món de vista de vegades és difícil -em va dir Lluís Llach en una entrevista el 2009, dos anys després d'haver-se jubilat-. Durant quaranta anys he hagut d'esforçar-me cada dia per no creure-m'ho mai, i per no creure-m'ho sincerament. Cada vegada que enceníem els llums en un teatre, veia que el públic em mirava amb uns ulls... Acabat el recital, valia la pena entrar al cotxe i tornar sol cap a caseta, adormit, amb gana, sentint-me sol, sense cap maneta per agafar. Era un exercici imprescindible per no creure'm un déu."

Abril del 2014. Sala Barts. Cicle de conferències Instint. Lluís Llach conversa amb el periodista Albert Om. Títol de la xerrada: *Aprendre. De Verges a Palmarin*.

El músic seu en una butaca de la fila 9, barrejat entre el qui han pagat per escoltar-lo. "M'agrada remarcar que sóc un més que arriba aquí i puja a l'escenari i diu disbarats", explicarà un cop hagi abandonat la platea per sotmetre's a les preguntes amables però incisives d'Om. A les facultats de comunicació haurien d'ensenyar que els interrogatoris agressius provoquen una reacció a la defensiva dels entrevistats, quan l'objectiu hauria de ser el contrari: que es relaxin i es deixin anar.

Objectiu més que aconseguit. Llach se sent còmode i fins i tot parla de la nòvia que va tenir abans de "descobrir seriosament" l'homosexualitat, als vint o vint-i-un anys. Es deia Irene, era filla d'una dona que havia estat presonera a Auschwitz, i recitava tot el llibre de Mao de memòria. "No sé si les meves desviacions o derivacions van començar allà", bromeja el de Verges. Que, per cert, no és de Verges: "Tot és mentida. Vaig néixer en una clínica de Girona, i a Verges hi vaig viure pocs anys. Però tossudament m'he fet de Verges. Els que donem més voltes que un molinet necessitem arrelar-nos en un lloc concret."

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=1FmRIITFLYE>

"No, ja no vull tornar/ al camí que em porta/ a la teua llar. No, no em puc aturar/ i mirar la vida/ des del finestral", va cantar un jove Lluís Llach per acomiadar-se de la Irene maoista. I a fe que aquell nano empordanès ha viscut amb intensitat, sense aturar-se a veure passar la vida. "Jo no vaig decidir ser cantant, no he decidit fer vi, no he decidit anar al Senegal. Tinc l'instint de pujar a trens estranys."

I als gairebé 66 anys, es resisteix a deixar d'aprendre. "És una obsessió personal. De molt jove em vaig adonar que aquest verb era el desllorigador de moltes coses, és un verb complementari de tots els verbs importants, com estimar. És un verb molt rendible, si intentes que domini la majoria de les activitats que fas. Perllongar l'aprenentatge és bonic. Només els cretins pensen que ja ho

saben tot." Aprendre (<https://www.youtube.com/watch?v=R50M0amJwY4>) per saber-se desprendre, vet aquí el seu secret. I vet aquí algunes de les coses que ha après.

"Haver nascut amb una llengua oprimida, en una nació oprimida i amb una sexualitat oprimida té els seus avantatges. El problema és sobreviure. Si sobrevius, ja està."

"Viure al Senegal és com tornar a anar a l'escola. Allà tots els valors que creies apresos els has d'escombrar i els has de repensar de nou. Tenen una cultura extraordinària, amb uns valors i una complexitat que a nosaltres ens manquen. Hi ha una pau social i una convivència fastuosa."

"He tingut dues universitats a la vida: l'exili a París i Miquel Martí i Pol. En el Miquel s'ajuntaven el talent i la qualitat humana."

"Ara al Miquel li diria: fill de puta, jo no sabia que escrivint us ho passàveu tan bé! Escriure és orgiàstic. I la gran sorpresa va ser que m'ho passo més pipa corregint que creant. Estic acabant una segona novel·la, feta d'històries que s'entrecreuen."

"Vaig plegar perquè tenia ganes de viure d'una altra manera. Quan depens d'una droga dura, és millor tallar en sec. He tingut un dels oficis més macos d'aquesta vida i no volia abaratir-lo. Però trobo a faltar l'escena."

Lluís Llach s'esforça constantment per parar els peus al mite. Explica la feinada que fa amb la seva fundació al Senegal i tot seguit hi treu ferro: "Estic allà escrivint sota les palmeres, eh? No hi ha cap heroïtat, però com a experiència humana et fa replantejar moltes coses."

El nou país en construcció

És coherent com ell sol. Compromès des de sempre amb un alliberament nacional que abans semblava utòpic i avui sembla factible, el cantautor jubilat trempa amb el que està passant ara i aquí.

"Els catalans estem tancant un bucle de tres-cents anys. Segurament podrem construir un país amb certa sensibilitat. Si les banderes no estan a favor dels éssers humans, les banderes m'importen quatre pitos. El gran drama de l'Estat espanyol és que ha destrossat el possible projecte de futur."

"Jo era un monolingüista ferotge, el Serrat m'ha hagut de suportar dient-li de tot, i ara et diria que cadascú canti com vulgui. En el moment que el país pren consciència d'ell mateix, hem d'acceptar que el país funcioni com és."

Albert Om -impecable en la conducció de l'acte- li comenta que, al Concert per la Llibertat, Dyango es va endur més aplaudiments que ell, i Llach replica: "Ara cal aplaudir el Dyango més que a mi, jo ja he fet la feina."

Diu això, però no para. La part de l'any que no és a l'Àfrica la dedicarà a fer bolos per la independència. "A fer discursos", aclareix. "Em van venir a veure les dues nenes [Muriel Casals i Carme Forcadell] i vaig pensar: aquest país va endavant."

Un espectador li pregunta a qui abraçaria per celebrar la independència de Catalunya. "A la meua parella. A la Forcadell. Al president, si cal. Al Junqueras, que el trobo guapíssim: és clavat a l'Enric Octau."

Ja fa estona que, com qui no vol la cosa, ens ha regalat el titular de la nit: "Si hagués sabut el que passaria al país, no hauria deixat de cantar."